

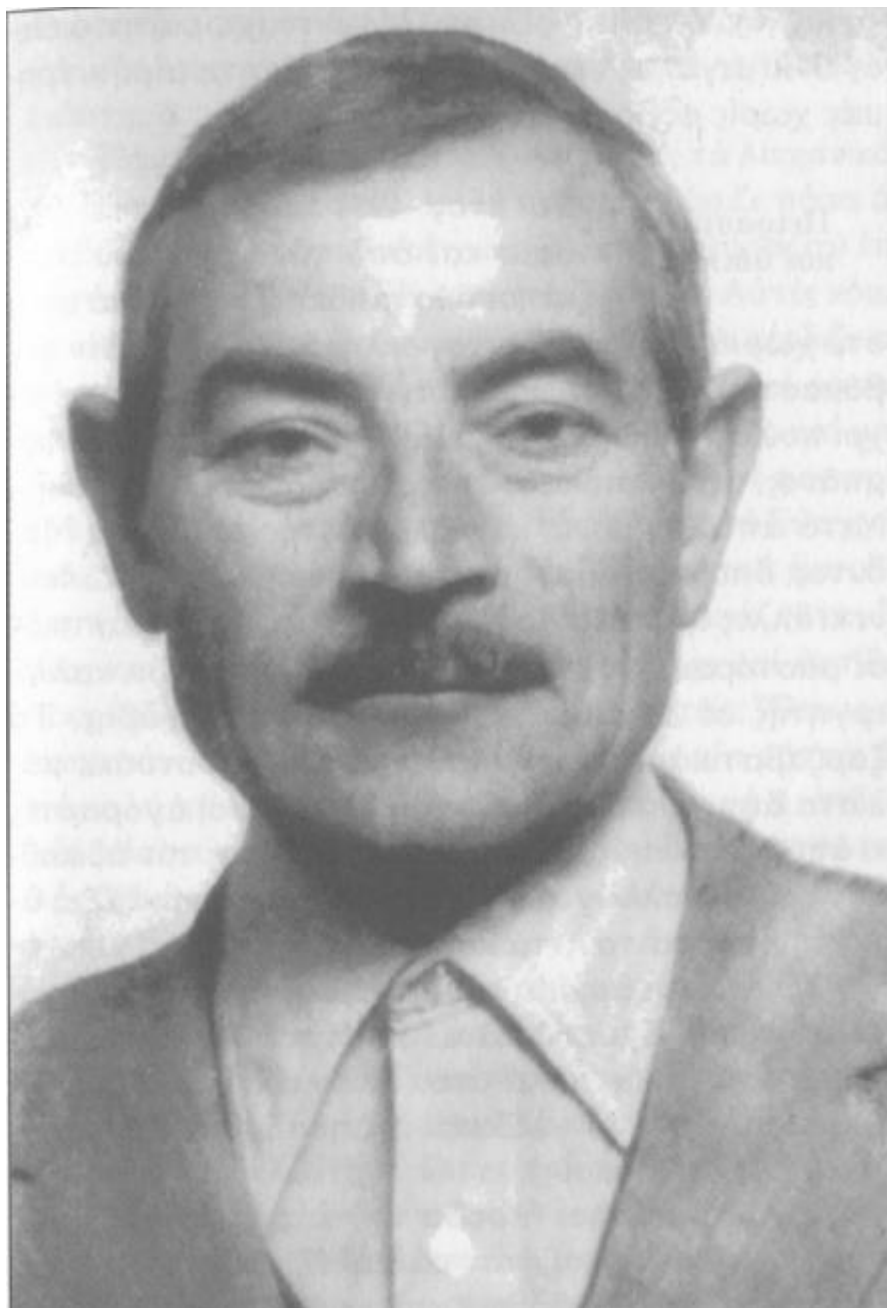
Αναστάσιος Μαλαμάς (1ο μέρος)

[Ορθοδοξία](#) / [Μορφές](#)

Αυτοβιογραφία

Ο απλός και ταπεινός Αναστάσιος Μαλαμάς γεννήθηκε στο χωριό Κοκκαλού, κοντά στην λίμνη Βόλβη, τον Δεκέμβριο του 1929. Η καταγωγή του πατέρα του ήταν από το Σχολάρι της Θράκης. Ήταν θεοσεβούμενος άνθρωπος. Είχε αγοράσει από ένα μετόχι την εικόνα των αγίων Αναργύρων και την έφερε στην Εκκλησία του χωριού. Η μητέρα του ήταν κι αυτή Θρακιώτισσα από το Νηχώρι, κοντά στην Ραιδεστό. Απέκτησαν 6 παιδιά και το 1932 πέθανε ο πατέρας του σε ηλικία 37 ετών από πνευμονία. Όπως αφηγείται ο ίδιος ο Αναστάσιος, «από μικρός πέρασα μαρτύρια. Ήμην εως 2 χρόνων, αβράκωτος, με φουστανάκι τότες μας είχαν, και πήγα κι έπεσα πάνω στην πυροστιά. Τότες νέ φάρμακα... νέ τίποτα... Με πρακτικά να με γιατρέψουν! Επειδή ήμασταν 5 ορφανά, εμένα το τελευταίο μ' έδωκαν για υιοθεσία σ' ένα διπλανό χωριό. Ήμουν δίδυμος μ' έναν αδελφό μου που γεννήθηκε πολύ ζωηρός, μπαμπάτσικο μωρό λέγανε, ενώ εγώ ήμουν σαν ψοφίμι, «ζαλίμι» με λέγαν! Εκείνο το βύζαιναν, εμένα μ' είχαν παραπετάξει, μα ο πατέρας με λυπόταν κι έλεγε, δώσε και σ' αυτό να βυζάξη, να πάρη λίγο μαγιά, και μου 'δινε λίγο λαδάκι με ζάχαρη. Περιφρονημένος ήμουν από μικρός. Και πεθαίνει εκείνο το κατάγερο και μνήσκω εγώ! Μ' έδωκε η μάνα μου ένα κομμάτι πίττα, είχε το ταψί μπροστά εκείνη την ώρα, και έγινε η υιοθεσία! Δυόμισι χρονών να 'μωνα τότε που με δώκαν ορφανό σε ξένα χέρια...

»Με πήρε σα κουτάβι με κλειστά μάτια ο πατριός να με πάγη στο άλλο χωριό. Με πήγε κατευθείαν στο καφενείο. Εκεί μέσα 4-5 καρέκλες κι εγώ ούτε να κλάψω, να παραπονεθώ, κι έλεγε ο πατριός μου στον κόσμο εκεί μέσα πως με πήρε για παιδί του. Μετά με πήγε στο σπίτι του. Δεν είχαν αυτοί παιδιά. Μου δείχνει την γυναίκα του, και μου λέει «αυτήν θα λες μητέρα, εμένα θα με λες πατέρα. Ναί; Ναι!». Αυτή όμως η γυναίκα του ήταν σαν τσαγκάδα (προβατίνα που όταν γέννα δεν παίρνει κοντά τα αρνάκια της). Με χτύπαγε αλύπητα, για σκοτωμό. Από το ξύλο, μία μέρα βάφτηκαν τα σανίδια της παράγκας όλο αίμα. Ύστερα από λίγο έφτασε αυτός.

—Τι ναι;

—Μ' έδειρε η μάννα!

»Τότε κι αυτός άρχισε να δέρνη αυτήνα. Ωσπου με τα πολλά κάτι γειτόνοι ειδοποίησαν τη μάννα μου: «Θα σκοτώσει αυτή το παιδί, τρέχα! Κι ήρθε και μ' αρπάζει αβράκωτον, κρυφά, απ' την αυλή. Την άλλη μέρα ήρθε αυτός για να με ξαναπάρη, μα οι δικοί μου μ' έκρυψαν.

»Σχολείο πήγα τρεις τάξεις, και απ' αυτές, μία τάξη δεν πήγα γιατί ήμουν πολύ άρρωστος και έβηχα. Ο δάσκαλός μας ήταν πολύ αυστηρός, μας έδερνε. Όταν ήθελε να τιμωρήσει ένα μαθητή, τον έστελνε να κόψει βίτσες από τις λυγαριές που είναι μαλακές και δε σπάνουν, και μετά έλεγε: «Τα χέρια πάνω στο θρανίο!» και τσάτ! τσάτ! βαρούσε με τη βίτσα. Όμως μετά, όταν γέρασε, μας μάζεψε κάτω απ' το πλατάνι κι έλεγε ιστορίες. Μία μέρα μας είπε την ιστορία του Δαυίδ, που ήταν τσομπανάκος, και πως έγινε βασιλιάς κι η στολή του είχε όλα τα χρώματα της γης. Πολλές ιστορίες μας έλεγε από την Βίβλο. Μας είπε κάποτε και για τον αδελφό του που έπαθε μελαγχολία και πως του είπαν να λήη το• «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με...».

»Όλη η ζωή μου γεμάτη είναι με θαυμαστά, από τότε που ήμουν τσομπανάκος μέχρι και τώρα. Τα σπίτια μας ήταν παλιά, τούρκικα, σαν αχούρια. Με λάσπη και κοπριά για ντουβάρια, με άχερο μέσα, με ραγάζια πλεγμένα σάζια. Τότε η ζωή ήταν απλή. Παλιά ο κόσμος μ' ένα παραμύθι το βράδυ κοιμόταν πολύ ευχαριστημένος. Τώρα δεν παρηγοριέται με τίποτα. Τότε ζούσαμε σαν αγριάνθρωποι, μέσ στους κινδύνους. Κάποτε ξέχασαν το ποντικοφάρμακο μέσ στην πινακωτή, παραλίγο να μας ξωλόθρευε. Και τι τρώγαμε... κατσαμάκι (κουρκούτι με καλαμποκάλευρο), σαμόλαδο με ζάχαρη, σα χαλβάς ήταν. Μικρό μ' έστελναν με τα γουρούνια στο βάλτο, μέσ στα μπαντάκια (=λάσπη). Εκεί έπινα θολό νερό βροχής και κάποτε που δεν είχα ποτήρι, έβαζα το λαστιχένιο παπούτσι μου μέσα στις γκιουλίτσες (λακκούβες) και έπινα... Πάσχα μόνο είχε κρέας. Μετά, άμα σφάζαμε κάνα γουρούνι, είχε λίγδα, τσιγαρίδα, καβουρμά, κι αυτά λιγοστά. Κάποτε τρώγαμε και χέλια από τη λίμνη. Τα φρούτα μας ήταν τα γκόρτσια (άγρια απίδια), τίποτα βατόμουρα, σταφύλια... Μεσ στις βατινιές σαν αλπές (αλεπούδες) μεγαλώναμε... Ξυπόλητα μεσ στα μπαντάκια.

»Από 4 χρόνων σαλάγιζα τα πρόβατα στην στρούγκα. Είδα πολλά. Πήγαινα στα γουρούνια, από 6-7 χρόνων κρύο, χειμώνας, έτρεμα απ' την παγωνιά, τι να κάνω; Όταν ήμασταν μικρά, τρώγαμε όλοι, δίχως πιάτα, μέσα απ' το ταψί, κατσαμάκι δίπλα απ' την φωτιά. Από μικρός όλο με γέρους ήθελα να μιλώ• ό,τι άκουγα απ' τους μεγάλους το άρπαζα, γινόταν προίκα μου.

»Δεν γνώριζα τι θα πει κούραση. Έμπαινα σε ρεματιές, φορτωνόμουν ξύλα και τα ανέβαζα με την πλάτη. Ο βοσκός σα βραχή το πρωί, το βράδυ θα στεγνώσουν τα ρούχα πάνω του.

»Μικρό παιδί, άφοβος ήμουν. Μία σκύλα με δάγκασε βαθειά, μου 'βγαλε κομμάτι. Το τύλιξαν με μία πατσαβούρα. Να, το σημάδι...

»Μικρός κοιμήθηκα πάνω σε φίδι. Ήταν μισοπαραχωμένη μία οχιά στο χώμα• κοιμόμουν πάνω. Η οχιά δε χαρίζει. Έναν χωριανό μας, ήταν στο κάρο πάνω κι από κάτω του δίνουν ένα δεμάτι, νάσου ενα φίδι, τον τσίμπησε, μέχρι να τον φέρουν, έλειωσε. Μήν πατήσης λοιπόν φίδι, το 'χει για προσβολή, γιατί έχει εγωισμό.

»Το '44 μας κάψαν τα σπίτια στο χωριό. Ερχόταν το τραίνο με Γερμανούς, Βουλγάρους, κάναν ενέδρα οι αντάρτες, πιστόλια ακούγονταν σά βατράχια, χαλασμός! Η μηχανή ξεκλείδωσε και έφυγε, τα βαγόνια έμειναν. Μετά οι Γερμανοί, για εκδίκηση, γκρέμισαν την σκεπή στο σχολείο και καίγαν τα σπίτια. Εγώ έβαλα ενα καπέλλο στ' αυτί μου, οι σφαίρες σφύριζαν, και πετάχθηκα σ' ενα χαντάκι. Μετά φύγαμε στα βουνά... Εκεί ένα βράδυ με λέει ο αδελφός μου: «Δεν πας στο χωριό μας μήπως βρής ψωμί;». «Πάω!». Τί ήμουν, 14 χρονών! Βλέπω ένα φως, ζητάω λίγο ψωμί, με δίνουν και ντομάτες και παίρνω τις ρεματιές, δεν ήξερα τι θα πει φόβος.

»Πολλές φορές γλύτωσα από θαύμα. Τότε με τους αντάρτες όλοι μέσα στα χωριά κλεισμένοι ήταν. Από την Παζαρούδα έπρεπε να πας ως την Ασπροβάλτα για να βρής άνθρωπο. Εγώ όμως, κάθε μέρα τα πρόβατά μου τα πήγαινα έξω, μετά στο μαντρί, κι εγώ καθόμουν σ' ενα καμαράκι μ' ενα φαναράκι. Σφαίρες βούιζαν απ' έξω, τα πρόβατα όρθια, δεν τα 'πιανε ύπνος. Τα πρωϊνά τα πήγαινα στο βουνό για βοσκή. Ένα βράδυ έρχεται κεί που μέναμε σε κάτι αχερώνες μέσα ένας και λέει στη μάνα μου: «Εμείς οι Μάηδες αποφασίσαμε να σκοτώσουμε τον Τάσο», γιατί νόμιζαν πως πάω ψωμί στους αντάρτες, πως είμαι σύνδεσμος.

»Εγώ παρόλ' αυτά συνέχιζα να βοσκάω τα πρόβατά μου στο παχύ χορτάρι που μόνο λαγοί παγαίναν. Βγαίναν οι στρατιώτες παγάνα, μα εγώ γλύτωσα...

»Όταν έγινα 16 χρόνων μία μέρα, καθώς βοσκούσα τα πρόβατα, σκέφτηκα ποιόν δρόμο να πάρω, της αρετής ή της κακίας; Γονάτισα κάτω κι ωρκίστηκα στον Θεό να ακολουθήσω τον δρόμο της αρετής, γιατί θυμήθηκα τι μας έλεγε ο δάσκαλος, ο Γιάννης Μητσαντώνης. Κι από τότε αυτή η κατάσταση δεν μ' αφήνει.

»Εγώ είχα μεράκι στα πρόβατα και στην προσευχή. Με πιάνει συγκίνηση, θρηνώ και οδύρομαι για το πιστεύω. Γιατί το πιστεύω είναι ένα σχοινί που μας κρατά και

προσπαθεί να μας το κόψη ο πειρασμός.

»Άλλη μέρα, μόνος μου ήμουν με την γκλίτσα μου μέσα σε μία πολιάνα, λειβάδι με χορτάρια, και βλέπω να περνάνε μαυροσκούφηδες με πολυβόλο στην πλάτη. Ολόκληρος λόχος πέρασε. Άγγελος Κυρίου με προστάτεψε, 17-18 χρονώ, θα 'μουν... γιατί απαγορευόταν να βρίσκωμαι εκεί που ήμουν, πίσω από το χωριό, όπου ήταν σαν άγρια ζούγκλα. Κι όπως περνούσαν αυτοί από δίπλα μου ούτε ένα πρόβατο, δεν σκιάχτηκε, δεν κουνήθηκε. Ούτε σκυλί να γαυγίση. Πέρασαν και φύγαν. Απ' τις φυλακές ήταν βγαλμένοι, τους ωπλίσαν, σά χάρος πέρασαν πέντε βήματα κοντά μου... Βλέπω έναν να προχωρά σά σκαντζόχοιρος με όπλο, από μία πλαγιά στην άλλη. Φτάνω ψηλά, με ρωτάν: «Είδες τίποτε;». «Τίποτα», λέω.

»Τότε με τον πόλεμο, το χωριό μας ήταν κυνηγημένο. Μου λεν οι δικοί μου να πάω γάλα και ψωμί για το θέρο. Το χωριό ήταν περιτριγυρισμένο με συρματοπλέγματα, με αμπριά. Μόλις με βλέπουν, έρχονται με υποκόπανο και με βαρούσαν να κιοτέψω. Εγώ έτρεχα στα βάτα να γλυτώσω. Τα πρόβατα σταλιάξαν στα πλατάνια... Σηκώνω τα χέρια ψηλά, με φέρνει μία με τ' αυτόματο με τη γεμιστήρα κι ακούστηκε τότε μία φωνή• «Μη Παναγιώτη, μη, είναι απ' τα καλύτερα παιδιά!». Σώθηκα!

»Η μάνα μας μας είπε «να σταθήτε καθαροί με το στεφάνι σας, στον γάμο, κάτω απ' το Ευαγγέλιο». Όταν ήμασταν στην Καλαμάτα στρατιώτες, ένα απόγευμα είχαμε έξοδο. Μόνος ήμουν κι εκεί που βάδιζα, να, ένας χωριανός μου με πιάνει και με σβάρνα με φόρτσα, σχεδόν να παλεύουμε, για να με τραβήξη μέσα σ' ένα τέτοιο σπίτι με γυναίκες. Σου λέει αυτός δεν έχει ζυγώσει σε τέτοια μέρη. Αυτός ήταν μέσα προηγουμένως και βγαίνει και αρπάζεται και κρεμάζεται πάνω μου! Με σβαρνούσε να πάμε. Εγώ του λέω, η μάνα μου είπε• «στο γάμο σας θα σταθήτε κάτω από το Ευαγγέλιο σαν λουλούδια». Αυτή τη λέξη άκουσα και με έφτασε να

γλυτώσω. Μόλις το είπα αυτό, εκείνος μ' άφησε. Καλά που δεν πήγα. Αν πήγαινα θα μάθαινα, γιατί όσο είναι αθώο το παιδί και δεν ξέρει από τέτοια, δεν τον τραβά.

»Η μεγαλύτερη πτώση είναι η πορνεία και το μεγαλύτερο τέχνασμα του σατανά να παρασύρη τον άνθρωπο σ' αυτά. Όμως η δύναμη και η καλωσύνη του Θεού επεμβαίνει. Εκεί που ήμασταν υπεραμαρτωλοί, ήρθε ο Χριστός για να σώση ανθρώπους. Η Εκκλησία μας βασίζεται στον παρθενικό βίο, δες τον Άη-Γιάννη τον Πρόδρομο. Ο διάβολος βάζει όλες του τις δυνάμεις, όταν δη αγνό άνθρωπο, και τότε ο άνθρωπος λέει• «Θεέ μου, σώσε με», και τον κυκλώνουν τότε μεγάλες δυνάμεις. «Άμα πιστεύη, έχτισε το σπίτι του πάνω στην πέτρα• αν έχης πίστη γερή, ο άλλος δεν σε παρασέρνει».

Ένας συγχωριανός του, που υπηρέτησαν μαζί την στρατιωτική τους θητεία, περίπου τρία χρόνια, ανέφερε τα ακόλουθα:

«Όταν ήμασταν στρατιώτες, επειδή ο Τάσος δεν αγαπούσε τα όπλα και δεν τα κατάφερνε όταν κάναμε βολή, μία φορά που αστόχησε τον άρπαξε ένας υπολοχαγός πολύ άγριος και τον αρχινά στις βρισιές. Και δεν του έφτασε αυτό, τον ρίχνει κάτω τον Τάσο και άρχισε να πηδά πάνω του με τ' άρβυλά του, ακόμη λίγο και να βγουν τ' άντερά του! Ο Τάσος ούτε μιλιά έβγαλε. Μία άλλη μέρα που είχαμε επιθεώρηση στα όπλα, όπως γινόταν κάθε Τετάρτη, κάτι όπλα είχαμε αμερικάνικα, κι επειδή βρέθηκε ένα σκουπιδάκι στο όπλο του, αν κι ήταν τόσο φιλότιμος και εργατικός και προσπαθούσε να μη δώση δικαίωμα κι όμως, τον ορμά πάλι αυτός ο υπολοχαγός και τον χτυπούσε με την κάνη του όπλου στην κοιλιά, κοφτά μέσα, βρίζοντας. Κι ο Τάσος το μόνο που είπε αργότερα ήταν: «Αυτοί δεν είναι άνθρωποι, δε λυπάνται».

»Έτσι ήταν από παιδί. Δεν έκανε ποτέ φασαρίες. Το Ευαγγέλιο αυτός το είχε μέσα του και το τηρούσε χωρίς να επηρεάζεται από τα σχόλια του κόσμου.

Στον στρατό ήταν πρώτος στα θελήματα, στις αγγαρείες• με την ψυχή του πήγαινε όπου τον έστελναν. Όταν όμως έλεγαν βρωμιές, τραβιόνταν στην άκρη, δεν χαλούσε την καρδιά του. Είχαμε κι έναν επιλοχία, άνθρωποι σκληροί ορισμένοι ήταν, που εμάς τα χωριατόπαιδα δεν μας είχε πάρει με καλό μάτι, κι όταν θύμωνε ωρμούσε να μας πνίξη απ' τον λαιμό. Ούτε άδεια τον έδωσαν, όταν είπε στην αναφορά ότι η μάννα του ήταν βαρειά άρρωστη. Κι εκείνης δεν έβγαине η ψυχή της, γι' αυτό έβαλαν επάνω της την φωτογραφία του. Ναί, με την φωτογραφία του ξεψύχησε. Την ημέρα που γινόταν η κηδεία της, δες πως τα έφερε ο Θεός, απολύθηκε κι ο Τάσος και ήρθε, ανεβαίνοντας με σιγανό βάδισμα την ανηφόρα απ' την δημοσιά ως το χωριό, κοντά στα δύο χιλιόμετρα, χωρίς να τρέξη. Εμείς κάναμε τόπο να περάση μόνος του, σα να ήταν κάποιος επίσημος, για να πάη στο

φέρετρο της μάννας του».

Διηγείται συγχωριανή του: «Ακόμη και τα ζώα τα νοιάζονταν πολύ, θαρρείς και τον ένιωθαν και τον υπάκουαν. Να, κάποτε με τις ταραχές του πολέμου δεν είχαμε τσομπάνη για τα πρόβατά μας, καμμία εκατόν πενήντα ήτανε... Το μαθαίνει ο Τάσος και μας λέει: «Φέρτε τα μαζί με τα δικά μου... τα μαζώνω εγώ άμα θέλη ο Θεός και τα δικά σας και θα τα μάθω». Μόλις τα πήρε, τα πήγαινε σε βοσκοτόπια ψηλά, μία στο Λυκομάντρι, μία αλλού, και θαρρείς το καταλάβαν πως τα αγαπούσε, ούτε να τα προγκίξη ούτε φωνές άγριες, κι έτσι τα φύλαξε για ένα διάστημα και χωρίς μάλιστα καμμία αμοιβή. «Τί, από σας θα πάρω λεφτά;» έλεγε. Εκεί που μπορούμε ας βοηθάμε. Όταν κηρύχτηκε ο πόλεμος ελεγε: «Μή στενοχωριέστε, ο Θεός είναι μεγάλος», και πήγαινε σ' απάτητα μέρη κι ερημιές χωρίς φόβο με τα πρόβατα».

Συνεχίζεται...

<http://bit.ly/13qothj>